

Vlaanderen
is divers

Aan de slag met diversiteit op school

10 inspirerende tips

AGENTSCHAP
INTEGRATIE &
INBURGERING

integratie-inburgering.be

Inleiding

De samenleving is superdivers. Dit weerspiegelt zich ook in de schoolcontext. Hoe ga je hier als ouder, leerkracht of begeleider mee om? Welke acties kan je ondernemen? Waarmee moet je rekening houden? Hoe pakken andere scholen in jouw regio dit aan?

Tijdens het schooljaar 2018 – 2019 organiseerden we vier netwerkmomenten rond het thema ‘aan de slag met diversiteit op school’. De deelnemers kwamen van verschillende scholen in de Middenkempen.

Na een bevraging van de scholen van de regio weerhielden we vier thema’s:

- ouderbetrokkenheid in een diverse samenleving
- omgaan met meertaligheid op school
- onthaalbeleid op school
- communiceren met anderstalige ouders

Deze netwerkmomenten toonden aan dat scholen over heel wat kennis en goede praktijken beschikken. Maar omdat er niet genoeg uitwisselingsmogelijkheden zijn, doen ze geen nieuwe expertise en inspiratie op.

Om ervoor te zorgen dat de adviezen, tips en goede praktijken die op deze netwerkmomenten aan bod kwamen niet verloren gaan, verzamelden we ze in deze brochure. Je vindt hier concrete voorstellen, praktijkvoorbeelden en interessante instrumenten. Met deze ‘tips en tricks’ kunnen jij en andere medewerkers van de school zelf aan de slag.

Wil je meer informatie en begeleiding? Het Agentschap Integratie en Inburgering kan je helpen. Onze medewerkers reiken jouw school inspirerende cases, instrumenten en methodieken aan die je meteen kan toepassen. En daar stopt het niet bij. Elke vraag verdient een individuele aanpak. Contacteer een van onze consulenten integratie!

Inhoud

1

Bevorder de communicatie met anderstaligen

pagina 6

2

Werk aan een krachtige taalleeromgeving

pagina 8

3

Zorg dat je (les)materiaal diversiteit uitstraalt

pagina 12

4

Vang anderstalige nieuwkomers goed op

pagina 14

5

Werk aan een krachtige school-ouder samenwerking

pagina 16

6

Zorg ervoor dat je personeel
een weerspiegeling is
van de leerlingenpopulatie

pagina 20

7

Organiseer een warm
onthaal op school

pagina 22

8

Besteed aandacht aan
transitiemomenten

pagina 26

9

Ontwikkel een visie rond 'omgaan
met diversiteit'

pagina 28

10

Vraag advies en begeleiding

pagina 30

Bevorder de communicatie met anderstaligen

VOLG EEN VORMING

Het Agentschap Integratie en Inburgering organiseert vormingen op maat rond het wegwerken van taaldrempels en het inzetten van communicatiemiddelen.

Doeltreffend communiceren: communicatiewaaijer

In deze vorming leer je bewust kiezen uit alle mogelijkheden om te communiceren met anderstaligen. Denk bijvoorbeeld aan sociaal tolken, pictogrammen of apps gebruiken, een contacttaal kiezen, ... Je gaat ook praktisch aan de slag met enkele oefeningen. De communicatiewaaijer is een online tool die een overzicht geeft van alle hulpmiddelen.

- Download de gratis communicatiewaaijer: www.integratie-inburgering.be/communicatiewaaijer.
- Lees meer over de vorming: https://www.integratie-inburgering.be/vormingen#toegankelijker_communiceren

TIP!

- ✔ Gimme is een gratis app voor basisscholen, sportclubs en jeugdbewegingen om te communiceren met anderstalige ouders en hun betrokkenheid aan te wakkeren. <https://welcome.gimme.eu/>
- ✔ Klasse werkte heel wat vertaalfiches uit. Download ze hier: <https://www.klasse.be/4472/meertalig-communiseren-met-ouders-met-vertaalfiches/>

Duidelijke taal

Je kan de vorming 'Duidelijke taal' voor zowel mondelinge als schriftelijke communicatie volgen.

- Tijdens een vorming duidelijk gesproken taal ga je op een interactieve manier na hoe je conversaties met anderstaligen vlotter laat verlopen. Omdat je op voorhand thema's doorgeeft, is de vorming op maat van je school.
- Tijdens een vorming duidelijk geschreven taal focus je op brieven, folders, brochures en reglementen. Je geeft op voorhand vanuit de realiteit van je school je eigen teksten en publicaties door. Samen passen we de documenten aan naar een duidelijke, eenvoudige taal.

- Lees meer over onze vormingen: https://www.integratie-inburgering.be/vormingen#toegankelijker_communiceren

TIP!

- Hang posters met communicatietips op in jouw leraarskamer. Download ze hier: <https://www.integratie-inburgering.be/10tips>
- Zorg ervoor dat er een goede balans bestaat tussen het gebruik van geschreven en mondelinge communicatie.
- Laat ouders je communicatie screenen op 'duidelijke taal'.

Elke anderstalige leerling die op basisschool (W)onderwijs start krijgt een **pictogrammen-sleutelhanger** mee. Hij mag die bijhouden zo lang het nodig is. De sleutelhanger bevat pictogrammen van alle gebruikelijke zaken op school. De leerling, en ook de leerkracht, kan hiermee zijn of haar communicatie ondersteunen. Het helpt ook om nieuwe woorden aan te leren. De school merkte dat anderstalige leerlingen na een maand de meeste woorden al kennen.

De leerling kan de sleutelhanger makkelijk overal mee naartoe nemen. De school stimuleert het gebruik van de sleutelhanger ook bij de ouders. Zo kunnen ze thuis samen met hun kinderen over school praten.

SCHAKEL EEN SOCIAAL TOLK IN

Je kan als school een beroep doen op de dienst Sociaal Tolken en Vertalen van het Agentschap Integratie en Inburgering. Sociaal tolken en vertalers zetten een boodschap om naar een andere taal. Ze werken in heel Vlaanderen. In Antwerpen, Brussel en Gent kan je voor het grootste deel van het aanbod terecht bij één van onze partners.

- ➔ Lees meer over ons aanbod sociaal tolken en vertalen: www.integratie-inburgering.be/sociaal-tolken-en-vertalen

Meer info:

Duidelijk Nederlands op School

➔ <https://www.huisnederlandsbrussel.be/assets/images/duidelijk-nederlands-basis-online.pdf>

2

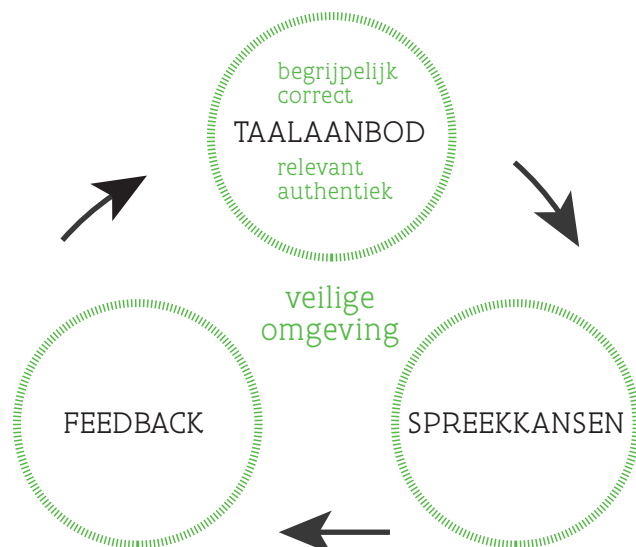
Werk aan een krachtige taalleeromgeving

ZET ROUTINES OM IN WOORDEN

Doorheen een schooldag zijn er veel momenten waarop de leerling geen of weinig talige interactie ervaart. Wanneer een volledige groep tegelijkertijd wordt aangesproken, moet een leerling bijvoorbeeld enkel luisteren. Gebruik daarom dagelijkse routines (jas aandoen, boekentas maken, boterhammen nemen, naar de refter of speelplaats lopen, ...) om het taalaanbod en de individuele interactie met een anderstalige leerling te vergroten. Je biedt de leerling op die manier niet alleen een relevant en authentiek taalaanbod, maar geeft hem of haar ook de kans om te spreken. Door de persoonlijke interactie creëer je een veilige setting voor de leerling die jou de mogelijkheid geeft om op een positieve manier talige feedback te geven.

Tip:

- Geef ouders tips over hoe zij thuis deze routines kunnen inbouwen

Meer info:

Rijke taal in de kleuterklas

Hoe maak je als leraar het verschil voor kwetsbare kinderen in je klas? Taaldocent Marlies Algoet en prof. Piet Van Avermaet zoeken het uit in de klas van juf Jelke. Hoe werkt zij aan een rijke taalomgeving in haar kleuterklas? En wat doet dat met de kinderen? Marlies en Piet kijken en coachen.

→ Bekijk de video: <https://www.klasse.be/132595/hoe-werk-je-aan-rijke-taal-in-de-kleuterklas/>

Talige interacties op school

In samenwerking met het Steunpunt Diversiteit en Leren onderzocht de Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek van de Universiteit Gent hoe het kleuters uit kansengroepen vergaat bij hun overstap naar de kleuterschool. Na het analyseren van honderden uren video concludeerden ze dat naar de kleuterschool gaan niet volstaat om beter Nederlands te leren. Ook ondervonden de onderzoekers dat we als samenleving (terecht) veel van de kleuterschool verwachten, maar dat die school niet altijd de middelen krijgt om aan die verwachtingen te kunnen voldoen.

→ Download het volledige document:
<https://www.ugent.be/pp/swsp/nl/actueel/nieuws/2019-01-06-rapport-overgang-kleuterschool>

Visietekst 'Taalstimulering en meertaligheid'

Kind en Gezin schreef een visietekst om een kader te ontwikkelen rond taalontwikkeling bij kinderen. Op basis van de tekst kan in een actieplan geformuleerd worden op welke manier de noden van kinderen, ouders en hun omgeving kunnen ondersteund worden op het domein van de preventieve gezinsondersteuning en de kinderopvang.

→ Bekijk de volledige tekst: <https://www.kindengezin.be/img/visietekst-nederlands.pdf>

Website over meertaligheid

Vragen over meertaligheid bij kinderen? Op www.meertaligheid.be vind je nuttige achtergrondinformatie, handige materialen en concrete tips, gebaseerd op recente wetenschappelijke studies en inzichten.

GEEF RUIJTE AAN TAALVRIJHEID

Meertaligheid een plaats geven is niet hetzelfde als meertaligheid toelaten. Denk dus eens na over de plek die meertaligheid bij jou op school kan innemen. In welke context is het gebruik van andere talen aanvaardbaar? Door hier als schoolteam over na te denken, bouw je aan een veilig kader voor zowel leerkrachten als leerlingen.

Daarnaast krijgen anderstalige leerlingen het gevoel dat ook dat deel van hun identiteit waarde heeft op school. Deze taalvrijheid draagt bij aan een positieve houding tegenover taal, een belangrijke stimulant die nodig is om vlot Nederlands te leren.

Jaarthema Taal, Gemeentelijke Basisschool De Kleine Wijzer - Olen

Een heel schooljaar lang ging de De Kleine Wijzer aan de slag met taal. Vreemde talen kregen een prominente plek op school. Door kleine acties kregen alle leerlingen die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands het gevoel dat ook hun taal belangrijk is op school. Zo werden aan de schoolpoort welkomstbordjes in verschillende talen opgehangen. Een eenvoudige 'goeiedag' zorgt voor een goede basis om iedereen die de school binnenkomt een warm welkom te heten.

Meer info:

Werken aan een taalbeleid

Inspiratie voor basisscholen bij het werken aan een effectief en open taalbeleid waar alle talen thuis mogen zijn: www.metrotaal.be

Talen Op een Kier: kennismaken met verschillende talen

Laat kleuters en leerlingen op een positieve manier kennismaken met verschillende talen doorheen veertig uitgebreide en volledig uitgewerkte lessen, geordend binnen tien thema's.

<https://www.klascement.net/fysiek-materiaal/85197/talen-op-een-kier-kennismaken-met-verschillende-talen/?previous>

Praktijkvoorbeeld

De kleuters van kleuterschool De Bijtjes in Antwerpen hebben roots in meer dan 50 verschillende landen. Ze spreken bijgevolg thuis zelden Nederlands. Hoe gaat de school daarmee om?

→ Lees het artikel 'Thuis taal in de klas': <https://www.klasse.be/8152/we-halen-thuis taal-klas/>

MAAK EEN TAALHOEK

Zorg op school of in iedere klas voor een taalhoek met een divers aanbod aan boeken en prenten. Tegenwoordig bestaan er van heel wat kinderboeken vertalingen in andere talen. Je kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat de talen die bij jou op school gesproken worden vertegenwoordigd zijn in het boekenaanbod. Er zijn enorm veel mogelijkheden:

- boeken met simultane vertaling van een vreemde taal naar het Nederlands
- prentenboeken zonder geschreven taal, waar iedere lezer met de eigen fantasie een verhaal in een gekozen taal mag uitvinden.
- boeken in brabbeltaal: de sensatie van verschillende geluiden kan ervoor zorgen dat er in de eigen taal een verhaal gevormd wordt.

Tips:

- ▶ <https://omundo.be/>
- ▶ <https://issuu.com/-m3-/docs>

Meer info:

Test: hoe rijk is jouw taal in de klas?

Hoe maak jij het verschil voor kwetsbare kinderen in jouw klas? Klasse ontwikkelde een zelfscan rond taal: https://cdn.klasse.be/wp/wp-content/uploads/2018/04/KenP_Zelfscan1_taal-1.pdf

Taalstimulering bij peuters

Een bundel rond taalstimulering bij jonge kinderen: http://cteno.be/?idMenu=116&id_materiaal=70

Omgaan met kinder- en kansarmoede

Kleine kinderen, grote kansen is het eindproduct van een onderzoeksproject dat liep van 2016 tot 2018. Het doel: toekomstige leerkrachten versterken in het omgaan met armoede en sociale ongelijkheid.

<https://www.grotekansen.be/nl/home/1>

Meertaligheid in de klas

Taalexpert Öznur Karaca kwam tijdens een netwerkmoment in de Middenkempen spreken over hoe je in de klas een krachtige taalleeromgeving kan creëren. Ze gaf antwoord op de volgende vragen:

- meertaligheid een plek geven op school: hoe en waarom?
- welke tips kan een school en de leerkracht aan ouders meegeven?
- hoe kan een school en de leerkracht zich de thuissituatie inbeelden?

Bekijk hier de volledige presentatie:

https://prezi.com/3tfixuih0dn/olen-hoe-werken-aan-een-krachtige-taalleeromgeving/?utm_campaign=share&token=198d51f3e3c384a6a609899e62358a556da9829d083d565c08faaa1f5f7bec08&utm_medium=copy

3

Zorg dat je (les)materiaal diversiteit uitstraalt

Je kan de kloof tussen de schoolcultuur en de thuiscultuur verkleinen door ervoor te zorgen dat iedere leerling en ouder met buitenlandse herkomst zich in jouw school herkent. Dat kan je onder meer bereiken door aandacht te hebben voor diversiteit in de beelden, woorden en materialen die je op school en in de klas inzet.

Een leerling die zichzelf in jouw school herkent, voelt zich erkend. Die erkenning is een belangrijk onderdeel van een positief schoolklimaat dat rechtstreeks bijdraagt aan het welzijn van die leerling. Onrechtstreeks zal het ook zijn/haar leerproces bevorderen.

TIP!

Doe de test:

- Gebruik je anderstalige liedjes? Of liedjes die over andere landen en culturen gaan?
- Hoe vaak gebruik je geuren die typisch zijn voor het eten uit andere culturen?
- Scan de beelden en namen die in je lesopdrachten en lesboeken voorkomen: gaat het alleen maar over Jan en Mieke? Of zijn Aïsha en Xing ook aanwezig?
- Wordt er in de klas vaak over andere culturen en landen gesproken? Spreek je leerlingen en ouders soms bewust aan? Maak je gebruik van deze meerwaarde?
- ...

Divers spelmateriaal, vzw Familiehulp kinderopvang De Speelboom – Herentals

Kinderopvang De Speelboom kiest bewust voor divers spelmateriaal. In de opvang is er veel aandacht voor het ontwikkelen van de zintuigen: ruiken, voelen, zien, horen, proeven. Er worden vaak liedjes in andere talen gezongen. Het keukentje bevat geuren zoals 'ras el hanout', of een pakje couscous en rijst. De diversiteit zie je ook weerspiegeld in de poppen.

De diversiteit in de opvang wordt duidelijk gemaakt door de grote wereldkaart aan de muur waarop elke familie een foto kan hangen.

De Speelboom zet de verschillende materialen bewust in om bepaalde thema's met de kinderen en de ouders bespreekbaar te maken.

Meer info:

Studio Sesam

Studio Sesam wil de diversiteit in Vlaanderen zichtbaar maken, mensen en organisaties met elkaar verbinden en bruggen bouwen tussen verschillende gemeenschappen. De organisatie geeft prentenboeken uit en biedt diensten aan rond diversiteitscommunicatie en etnomarketing.

→ Ontdek de kinderboeken: <https://www.studiosesam.be/product-categorie/sesam-kinderboeken/>

Kleur bekennen

Kleur Bekennen maakt voor jou een selectie van het online lesmateriaal rond wereldburgerschap dat aangeboden wordt door organisaties. Zo vind je gemakkelijker de weg in het brede educatieve aanbod rond dit thema.

<https://www.klascement.net/wereldburgerschapseducatie/>

Speel- en leermaterialen voor GOK-scholen

http://www.steunpuntgok.be/kleuteronderwijs/materiaal/leer_en_spelmateriaal/index.aspx

4

Vang anderstalige nieuwkomers goed op

ZORG VOOR GOEDE SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

De diversiteit in onze samenleving is een realiteit. Zorg ervoor dat jij en de medewerkers van je school niet met de handen in het haar staan wanneer een anderstalige nieuwkomer zich bij jou op school wil inschrijven. Het loont de moeite om hier als schoolteam vooraf werkingsafspraken rond te maken. Daarnaast betrek je best ook je onderwijskoepel en het lokaal bestuur om in jouw regio goede samenwerkingsafspraken te voorzien.

TIP!

- ▶ Als werken met anderstalige nieuwkomers nieuw is voor jouw schoolwerking, ga dan eens op bezoek bij of vraag raad aan scholen die hier al veel meer ervaring rond opbouwden. De consultants van het Agentschap Integratie en Inburgering kunnen jou helpen bij de zoektocht naar een goed voorbeeld dat past bij de werking van jouw school.

Opvang en begeleiding van AN-leerlingen, Basisschool (W)onderwijs – Herentals

Basisschool (W)onderwijs zag de diversiteit in haar leerlingenpopulatie de laatste jaren enorm toenemen. Bovendien schrijft de school regelmatig anderstalige nieuwkomers in. Om hun leerkrachten hierbij beter te ondersteunen, schreven ze een 'plan' uit dat als handelingskader dient voor alle leerkrachten die instaan voor de opvang en begeleiding van de anderstalige leerlingen en hun ouders. Het is een groeiend document waaraan ze met voortschrijdend inzicht blijven werken. Dankzij deze 'kapstok' weten leerkrachten beter wat ze moeten doen wanneer een anderstalige leerling in hun klas terecht komt en hebben zij goede afspraken gemaakt om dit als team op te vangen.

WERK GEÏNTEGREERD WAAR HET KAN EN CATEGORIAAL WAAR NODIG

Probeer anderstalige leerlingen niet te snel in een aparte klas te duwen, misschien vanuit een overtuiging dat ze te weinig zouden verstaan in de reguliere klassen. Kinderen zijn in staat om zeer snel de Nederlandse taal en schoolcultuur te leren kennen binnen de juiste context. Hoe meer je anderstalige kinderen in hun reguliere klassen integreert, hoe meer taalaanbod Nederlands zij zullen krijgen. Daarnaast is het belangrijk om de leer- en welzijnsnoden van de anderstalige leerling goed in kaart te brengen. Dit zijn belangrijke voorwaarden om tot een positief leerklimaat te komen. Een geïntegreerde werking zorgt er bovendien voor dat de kinderen en hun ouders de schoolcultuur leren kennen zoals die is.

Taalspelletjes in de taalbadklas, Basisschool De Vesten – Herentals

Ook basisschool De vesten ging op zoek naar een goed evenwicht tussen individuele begeleiding van anderstalige leerlingen, groepsbegeleiding en een geïntegreerde werking.

In de taalbadklas met anderstalige leerlingen worden veel spelletjes gedaan. Daarbij wordt gebruik gemaakt van GO4THY, een lijst van veertig woorden die de basis vormt waarop anderstalige instappende peuters en kleuters verder kunnen bouwen in hun woordenschatontwikkeling. Andere leerkrachten wordt gevraagd om deze woorden bewust te activeren in hun lessen.

Taal heeft soms tijd nodig, Vrije Kleuterschool De Duizendpoot – Vorselaar

In de kleuterschool De Duizendpoot leerde de ervaring dat een anderstalige kleuter soms toch best de overgang maakt naar de lagere school. Het kindje kan zo met de klas van zijn eigen leeftijd meegroeien, ook al wil het op vlak van taal nog niet echt vlotten. Het aanleren van een nieuwe taal heeft soms wat meer tijd nodig. Als het op andere vlakken wel goed loopt, zou het zonde zijn om het kindje een jaar langer in de kleuterschool te houden, luidt hun conclusie.

Meer info:

Over GO4THY: <https://lerenophetweb.wordpress.com/tag/go4ty/>

Een vluchteling in je klas, wat doe jij? Hoe vang je anderstalige nieuwkomers op? Waaraan herken je een trauma en wat doe je als een kind wordt uitgewezen? Met deze tips help je hen op weg <https://www.klasse.be/7126/zo-voelt-een-vluchteling-zich-snel-thuis-in-je-klas/>

Waar naartoe met vragen over vluchtelingen?

<https://www.klasse.be/7183/vragen-rond-asielzoekers-klas-hulp-nodig/>

VRAAG ADVIES AAN HET AGENTSCHAP INTEGRATIE EN INBURGERING

Heb je als school vragen over

- hoe je best omgaat met het onthaal van anderstalige nieuwkomers
- hoe je je leerkrachtenteam verder in laat groeien in de opvang en omgang met anderstalige nieuwkomers
- hoe je best een geïntegreerde werking zowel intern als extern met partners verder uitbouwt

Een consulent integratie van het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt je graag bij de noden die jouw school ervaart.

Meer info:

<https://www.integratie-inburgering.be/advies-en-begeleiding-door-het-agentschap-integratie-en-inburgering>

Werk aan een krachtige school-ouder samenwerking

BEVORDER DE SOCIALE COHESIE

Door laagdrempelige activiteiten te organiseren voor ouders versterk je niet alleen de sociale cohesie tussen ouders en je leerkrachtenteam, maar ook tussen ouders onderling. Meer te weten komen over elkaars kijk op de school zorgt voor wederzijds begrip. Deze basis heb je nodig om op verder te bouwen. Let op voor een vaak voorkomende valkuil: als school heb je vaak de neiging om veel informatie te willen geven, maar vergeet je om ook info te vragen of te bevragen. Maak daarom van je laagdrempelige activiteiten of informele contacten met ouders gebruik om elkaar beter te leren kennen. Je detecteert op die manier vlot de bezorgdheden en behoeften waar ouders niet altijd graag mee te koop lopen.

Je kan heel wat betekenen voor anderstalige ouders zonder dat je daar als school heel veel moeite voor moet doen. Maar je plukt er wel de vruchten van. Denk als team eens na over hoe jouw school bijvoorbeeld een oefenplek Nederlands kan zijn waar anderstalige ouders het Nederlands maximaal kunnen benutten. Zo kan je bijvoorbeeld:

- een peter/meterschap voor ouders opzetten
- dialoogtafels inrichten rond bepaalde thema's die jij als school graag onder de aandacht van ouders brengt
- een ontbijt organiseren op school

Ga er niet te snel van uit dat anderstalige ouders geen inbreng hebben of slechts goed zijn om hand- en spandiensten te leveren. Durf out of the box denken!

TIP!

- Registreer je initiatief op <http://nederlandsoefenen.be/provincie-antwerpen/>
- Wil je activiteiten voor ouders organiseren? Er bestaan verschillende checklists en methodes om na te gaan of ze beantwoorden aan de noden en behoeften van je doelgroep.
 - 7 B's van toegankelijkheid
 - 7 Dimensies van ouderbetrokkenheid

Oudercafé, Basisschool (W)onderwijs – Herentals

Basisschool (W)onderwijs startte met een café voor ouders. Het oudercafé, waar ook altijd verschillende leerkrachten en de directie aanwezig zijn, is voornamelijk bedoeld om tips uit te wisselen en gezellig met elkaar te praten. Soms wordt er over een specifiek thema gesproken. Meestal gebeurt dit op aangeven van de ouders zelf. De school merkte dat het oudercafé ook een laagdrempelige manier is om de talendiversiteit onder ouders in kaart te brengen. Het team kreeg zo een beter zicht op wie welke talen beheerst en wie eventueel als brugfiguur of tolk kan optreden.

Bij de opstart van het oudercafé was de school een beetje bezorgd dat ouders te veel hun frustraties zouden blootleggen, maar de ervaring leerde hen dat dit niet zo is. Al meermaals zijn ze net tot een zeer constructieve dialoog gekomen.

Zo uitten enkele mama's hun bezorgdheden over de regels rond het dragen van een hoofddoek op school. De school nam tijdens het oudercafé de tijd om de afspraken hierrond toe te lichten en uit te leggen hoe deze er zijn gekomen. De ouders luisterden en gaven hun visie. Het schoolteam nam deze elementen op haar beurt mee. Er volgde een bespreking binnen andere beslisorganen. Nadien koppelde het team terug naar de ouders. Uit dit voorbeeld leerde de school dat op een constructieve manier in dialoog gaan met ouders hen ook helpt om beslissingsstructuren binnen het onderwijslandschap (beter) te begrijpen.

Meer info:

Inspiratiemap 'Oefenkans Nederlands. Voor en door ouders'

Deze map helpt scholen en ouderwerkingen om laagdrempelige activiteiten te organiseren.

<https://www.nederlandsoefenen.be/inspiratie/inspiratiemap-oefenkans-nederlands-voor-en-door-ouders>

Thuis Nederlands oefenen: <https://www.nedbox.be/>

VERSTERK OUDERBETROKKENHEID

Maak ouderbetrokkenheid op jouw school expliciet door als schoolteam na te denken, liefst samen met ouders, wat ouderbetrokkenheid of een partnerschapsmodel met ouders voor jouw school betekent. Ouderbetrokkenheid werkt in twee richtingen. Alle betrokkenen in deze relatie hebben vanuit hun eigen visie bepaalde verwachtingen.

Het helpt om een 'tekening' te maken van de manier waarop de samenwerking met ouders gestalte krijgt op jouw school. Hierdoor detecteer je hiaten, maar je brengt ook opportuniteiten in kaart.

- waar, op welke plekken of niveaus zijn ouders in jouw school betrokken?
- zijn ze actief of passief betrokken?
- gebruik je alleen formele kanalen of structuren om de participatie vorm te geven?
- zijn er ook informele kanalen aanwezig?

Bekijk zeker ook waar ouders niet participeren op jouw school. Ga na welke drempels hier mogelijk aanwezig zijn en hoe je deze eventueel kan wegwerken. Daarnaast is het als school ook belangrijk om

ervoor te zorgen dat je alle ouders maximaal bereikt. Zijn alle 'groepen' vertegenwoordigd, zowel in de formele als informele structuren?

Wees je verder bewust van hoe ouderbetrokkenheid als hefboom voor emancipatie werkt. Een sterke school-oudersamenwerking heeft een directe impact op de zelfwaarde van ouders en hun kinderen. Dit positieve gevoel zet zich door in hoe er thuis met school wordt omgegaan. Op lange termijn levert dit een stimulerende omgeving op die de leerprestaties van kinderen beïnvloedt.

TIP!

Hoe versterk je ouderbetrokkenheid?

- Neem een open houding aan. Zo kan je makkelijker signalen opvangen en teruggeven.
- Neem de tijd voor informele en persoonlijke contacten. Mondelinge boodschappen werken het beste.
- Kweek een reflex om elke ouder systematisch te begroeten met een elementaire 'goeiedag' en een glimlach. De ervaring bij heel wat scholen heeft geleerd dat dit de deur open zet naar meer.

Ouders en School, Centrum voor Basiseducatie Kempen

Via onderwijs en vorming versterkt CBE Kempen laag- en ongeschoolde volwassenen. Er wordt gewerkt aan de essentiële basiscompetenties om op een volwaardige manier te functioneren in of te participeren aan het maatschappelijk leven. Naast het basisaanbod dat vooral gericht is op sociale en professionele zelfredzaamheid, organiseert CBE Kempen ook programma's op maat van specifieke doelgroepen. Dat gebeurt op vraag van en in samenwerking met partners. Zo werkt CBE Kempen al enkele jaren samen met verschillende lagere- en kleuterscholen in de regio die de ouderbetrokkenheid van kwetsbare ouders willen vergroten. Concreet gebeurt dat door cursussen 'ouders en school' te organiseren in de school van de kinderen. Deze cursussen bestaan uit een 10 à 12-tal bijeenkomsten van ongeveer 3 uren (totaal 30 uur) waarbij een lesgever van CBE 1 x per week aan de slag gaat met ouders.

➔ Meer info? Mail Jan.Schuermans@basededucatiekempen.be

Meer info:

Inspiratieboek voor kleuterscholen

Warm, Welkom en wederkerig is een inspiratieboek voor kleuterscholen om te werken aan een goede, wederkerige ouder-schoolsamenwerking: <https://vbjk.be/nl/publicaties/warm-welkom-wederkerig>

Inspiratiegids voor secundaire scholen

Inspiratiegids voor een goede samenwerking tussen ouders en secundaire scholen:

<http://www.diversiteitenleren.be/materiaal/materialen/van-eiland-naar-wij-land>

Tips voor samenwerking met ouders

<http://www.samenmetouders.be/>

VOLG EEN VORMING 'NAAR EEN KRACHTIGE SCHOOL-OUDER SAMENWERKING'

Als school organiseer je allerlei initiatieven om ouders te betrekken bij het schoolleven: oudercontacten, schoolfeest, heen- en weerschriftjes, voorleesmomenten, ... Toch slaan deze acties niet altijd evengoed aan, zeker niet bij maatschappelijk kwetsbare ouders en/of anderstalige gezinnen. Hoe komt dit en wat kan je eraan verbeteren?

Een krachtige school-ouder samenwerking is iets waar elke school naar streeft. Ieder op zijn manier. Maar wat betekent dat: een krachtige school-ouder samenwerking? Hoe vertaalt dit zich naar jouw schoolwerking? Hoe kunnen we kijken naar ouderbetrokkenheid vanuit verschillende perspectieven? In deze vorming biedt het Agentschap Integratie en Inburgering verschillende kaders en 'tips en trics' die jou helpen een antwoord te vinden op deze vragen.

Meer info:

<https://www.thomasmore.be/donche-nascholing-onderwijs/naar-een-krachtige-school-ouder-samenwerking>

START EEN LEERTRAJECT 'OUDERBETROKKENHEID'

Het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) heeft de opdracht scholen te ondersteunen bij de ontwikkeling van een diversiteitsbeleid. Dit betekent dat de school haar leer-, werk- en leefomgeving zodanig vorm geeft dat de diversiteit van iedereen ten volle wordt benut.

Voor het AgII is ouderbetrokkenheid een middel om te werken aan uitwisseling en afstemming tussen de leef- en leerwereld van scholen en gezinnen. We benaderen de relatie tussen school en ouders als een partnerschap. Zo wordt de wederzijdse samenwerking geoptimaliseerd in functie van het welbevinden en de maximale slaagkansen van de kinderen.

Het tweede doel is samenleven in diversiteit stimuleren, met extra aandacht voor het positief omgaan met de superdiversiteit bij de bevolking. Hiervoor vertrekt het AgII vanuit een integrale aanpak, zowel beleidsmatig als in de praktijk, en met aandacht voor de ruime thuis- en leefomgeving. De betrokken partijen worden uitgedaagd om steeds opnieuw samen te zoeken naar methodieken en communicatievormen die voldoende divers zijn om te beantwoorden aan de superdiversiteit bij de bevolking. Zo draagt werken aan ouderbetrokkenheid bij tot het creëren van gelijke kansen voor iedereen.

→ Neem contact met ons op:
www.integratie-inburgering.be/contact.

6

Zorg ervoor dat je personeel een weerspiegeling is van de leerlingenpopulatie

ZET ACTIEF IN OP DIVERS PERSONEEL

Herkenning en beeldvorming zijn belangrijke factoren die bijdragen tot hoe leerlingen en hun ouders met buitenlandse herkomst de school ervaren.

Beschouw diversiteit onder jouw medewerkers als een echte meerwaarde:

- Je haalt nieuwe perspectieven binnen
- Je geeft kans aan nieuwe talenten
- Je kan rekenen op andere expertise en kennis
- Je kan een nieuwe of andere dynamiek in je school als organisatie creëren
- Je kan zorgen voor een positief zelfbeeld bij leerlingen en ouders van buitenlandse herkomst

Herschrijf om te beginnen je vacatures in duidelijke taal. Denk binnen je school of koepel ook na over hoe je een drempelvrij selectie- en wervingsbeleid kan ontwikkelen. Evalueer tot slot hoe je een voldoende groot draagvlak realiseert voor een interculturaliseringsproces in jouw school.

Tip!

- Checklist Diversiteit is een tool waarmee je je algemeen beleid, taalbeleid, je onthaal-, selectie- en aanwervingsbeleid, vormings-, doorgroei- en opleidingsmogelijkheden op diversiteit kan screenen. Je krijgt meteen een handig rapport op maat om werk te maken van je personeelsbeleid.
- Werk aan een interculturele schoolcultuur onder begeleiding van een consulent integratie van het Agentschap Integratie en Inburgering.

Meer info:

https://www.vivosocialprofit.org/default_aanpassing.aspx?Pageld=5344

Vivo richt zich in de eerste plaats naar de social profit sector. Maar je vindt er heel wat inspirerende voorbeelden, methodieken en instrumenten terug die makkelijk naar de onderwijssector te vertalen zijn.

ZORG VOOR VORMING, TRAINING & OPLEIDING (VTO)

Een interculturaliseringsproces zorgt voor heel wat uitdagingen die van je medewerkers vaak bijkomende inspanningen vragen. Die inspanningen beperk je tot een minimum wanneer je schoolteam de juiste sleutels in handen heeft. Denk dus tijdig na over een goed VTO-beleid. Niet iedereen vindt het even evident om met de nieuwe realiteit die diversiteit met zich meebrengt om te gaan. Je kan je personeel ondersteunen door alvast te zorgen voor voldoende uitwisseling binnen je eigen team. Zo kunnen noden en bezorgdheden gedeeld worden en tegelijk biedt dit een mogelijkheid om nieuwe uitdagingen als team op te vangen. Je bouwt zo heel wat expertise en know how op binnen je team. Kijk ook regelmatig over het muurtje: heel wat nascholingscentra voor leraren en organisaties bieden tegenwoordig studiedagen en vormingsmomenten aan waar diversiteit- en integratievraagstukken centraal staan.

TIP!

- Plan een werkbezoek bij een andere school die jouw team op verschillende manieren kan inspireren en motiveren.

Meer info:

<https://www.integratie-inburgering.be/vormingen>

<https://www.thomasmore.be/donche-nascholing-onderwijs>

<https://www.thomasmore.be/leon-nascholing-onderwijs>

<http://www.orbitvzw.be/category/vorming/>

Zorg voor een warm onthaal

WERK EEN ONTHAALBELEID UIT

Een coherent onthaalbeleid houdt rekening met zowel instappende kleuters als instromende leerlingen in de hogere leerjaren en hun ouders. Het omvat niet alleen een reeks acties, maar definieert best ook een aantal principes. Deze vormen een kader waarbinnen je acties vormgeeft of reeds bestaande acties laat evolueren. Dit kader maakt duidelijk hoe jij als school het eerste contact met ouders en nieuwe leerlingen laat verlopen. Verder kan je hierbinnen ook nadenken over de algemene toegankelijkheid van jouw school.

Begin niet van een leeg blad. Breng eerst in kaart wat je op school al doet en durf te evalueren waarom deze acties goed of niet goed lopen. Deze beginsituatie geeft jou een idee welke opportuniteiten nog onderbenut zijn, of welke zaken je best bijstuurt of zelfs afschaft.

Zaken die je afoetst:

- Wat gaan we juist doen?
- Waarom is deze actie nodig?
- Hoe gaan we deze organiseren? Wie neemt welke taken op zich? Welke logistieke, administratieve of financiële voorzieningen zijn er nodig?
- Welke informatie wordt wanneer meegegeven? Probeer voor iedere acties het specifieke doel fijn te krijgen.

TIP!

- ▀ Evalueer je beleid aan de hand van een SWOT-analyse, je krijgt meteen ook een beeld van de mogelijkheden om bij te sturen.

Een handig sjabloon vind je hier:

<https://managementmodellensite.nl/tool-swot-en-confrontatiematrix/#.XX-TyugzZPZ>

Kennismakingsontbijt, Basisschool (W)onderwijs – Herentals

Voor de leerlingen en ouders van de kleuterschool organiseert basisschool (W)onderwijs regelmatig kennismakingsmomenten op zondagochtend. De school nodigt ouders en kleuters uit om op school te komen ontbijten zodat ze elkaar en de leerkrachten op een andere manier leren kennen. In het begin stelde de school vast dat hier voornamelijk autochtone ouders naartoe kwamen. Daarom experimenteren ze door ontbijtgerechten uit verschillende landen van herkomst aan te bieden. Zo werken ze ook een beetje aan de bewustwording dat er verschillende ontbijtculturen en tradities bestaan. De ouders van andere herkomst blijken heel fier te zijn om 'hun ontbijt' te presenteren.

Meer info:

Inspiratieboek Communicatie tussen school en ouders – LOP Menen

[https://www.lop.be/lop/files/_uploaded/algemeen/Inspiratieboek_ComSchOud_\(LOP_BaO_Menen\).pdf](https://www.lop.be/lop/files/_uploaded/algemeen/Inspiratieboek_ComSchOud_(LOP_BaO_Menen).pdf)

Charter voor een goede communicatie met ouders

<https://www.lop.be>

Kies in het linker zijmenu 'LOP Gent', vervolgens 'Charter Communicatie', daarna kies je in het menu bovenaan 'Charter'

WERK DREMPELS WEG

Ga er niet zomaar van uit dat ouders, al dan niet van buitenlandse herkomst, automatisch vertrouwd zijn met het onderwijslandschap en hoe dit functioneert. Het merendeel van de gezinnen zal over voldoende socio-cultureel kapitaal bezitten om zelf de nodige of ontbrekende informatie op te zoeken. Daarnaast beschikken ze vaak over een breed netwerk waar ze beroep op kunnen doen. Op die manier overkomen zij zelf al heel wat drempels die ze ervaren. Dat is helaas niet het geval voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen, waar een ouder niet makkelijk zal toegeven dat hij of zij 'iets niet weet' of dat ze het moeilijk hebben met het vatten van bepaalde informatie. Meestal beschikken maatschappelijk kwetsbare gezinnen over een relatief klein netwerk, waarbinnen het ook al niet evident is om toe te geven dat je bepaalde zaken 'niet weet'.

Sta daarom regelmatig stil bij wat jij evident of vanzelfsprekend vindt en word je ervan bewust dat dit niet noodzakelijk zo is voor iemand anders. We realiseren ons meestal niet met welke drempels buitenstaanders, in dit geval ouders en leerlingen, op jouw school te maken krijgen. Ga daarom actief op zoek naar deze drempels om ze weg te werken.

TIP!

- Werken met een brugfiguur (vrijwillig of professioneel) kan je helpen om noden en bezorgdheden in kaart te brengen, alsook om samen naar mogelijke oplossingen op zoek te gaan. Bak de taken van een brugfiguur goed af.

Peter en Meters voor ouders, Basisschool (W)onderwijs – Herentals

Sinds schooljaar 2017-2018 zocht deze school peters en meters om de kloof tussen ouder en leerkracht of directie te verkleinen. Ouders leren elkaar op die manier goed kennen en gaan daardoor ook vaak bij elkaar raad vragen.

Bij contactmomenten schakelen we de peter of meter soms in om uitleg te geven of te helpen bij het invullen van documenten. De peters en meters zorgen er bij nieuwe ouders voor dat ze de werking van de school beter leren kennen, en dit vooral vanuit het ouderperspectief.

De school denkt op dit moment nog verder na over:

- de uitwerking van de concrete rol(len) die een peter of meter opneemt
- wat de beste manier is om twee ouders aan elkaar te koppelen
- hoe de peters en meters nog beter betrokken kunnen worden bij de schoolwerking.

Meer info:

Didactische toolbox om ouders te informeren over 5 onderwijsthema's
<https://www.onderwijsnetwerkantwerpen.be/nl/ona/toolbox-onderwijs>

NEEM DE TIJD OM KENNIS TE MAKEN

Neem de tijd om je ouders en leerlingen te leren kennen. Gebruik hiervoor verschillende kanalen en contexten. Regelmatig persoonlijk en mondeling contact zorgt ervoor dat je heel wat andere signalen opvangt, dan wanneer je éénmalig een formele schriftelijke enquête rondstuurt. Zoek hierin dus een goede balans. Bevrraag ouders en leerlingen ook vanuit hun perspectief: hoe voelen zij zich? Wat ervaren ze en hoe ervaren ze dat? Hebben ze bepaalde bezorgdheden of noden? Deze vragen geven je als school veel meer nuttige aanknopingspunten dan wanneer je zou vragen wat ouders willen of denken. Je komt hierdoor tot een heel ander soort acties, die bovendien meer gedragen zijn door je doelpubliek.

Meer info:

De overstap naar de kleuterschool

'Over de streep' is een film over de overgang naar de kleuterschool, volgt drie kinderen op drie verschillende locaties. Omdat de nieuwe schoolomgeving in het begin inderdaad vaak een andere planeet lijkt, krijgen de kinderen samen met hun ouders tijd en ruimte om de nieuwe klas en schoolcontext te ontdekken. Zo groeit het onderlinge vertrouwen: Guust, Noë en Anna-Lisa stappen met steeds meer plezier naar de kleuterschool. Bekijk hier de kortfilm 'Over de Streep' van VBJK: <https://vimeo.com/238170681>

Besteed aandacht aan transitie momenten

VERTREK VANUIT HET 'KINDRIJPE SCHOOL-PERSPECTIEF'

Transitiemomenten zijn kwetsbare momenten voor zo goed als alle leerlingen, en in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare kinderen. Meestal ondervinden zij een grote breuk in het zorgcontinuüm. Zorgthema's worden plots als zeer problematisch ervaren door de nieuwe omgeving: 'het kind is nog niet rijp voor een volgende fase'. Het is belangrijk om je als school bewust te zijn van het feit dat zorgvragen bij maatschappelijk kwetsbare gezinnen veel hoger liggen dan de leervragen. Vooral tijdens transitie momenten worden die zorgvragen overduidelijk. Dezelfde vragen leven ook bij middenklasse gezinnen, maar meestal hebben zij een groter vertrouwen en betere kennis van het schoolsysteem, waardoor die vragen ogenschijnlijk minder aanwezig zijn.

Een 'kindrijpe school' stelt zich de vraag: wat kunnen wij als school zelf doen om deze zorgvragen op te vangen? Een goed zicht hebben op de noden en behoeften van alle ouders en kinderen is daarom essentieel.

TIP!

Haal ouders letterlijk de school binnen, bijvoorbeeld door hun kinderen in de klas te laten afzetten en ophalen. Het is een eenvoudige actie die enorm veel voordelen oplevert:

- ✔ je hebt frequenter korte contacten
- ✔ je contact verloopt mondeling en is persoonlijk, waardoor je makkelijker individuele signalen opvangt
- ✔ ouders krijgen meer vertrouwen
- ✔ je leert elkaar beter kennen, ouders uiten vrijer bepaalde bezorgdheden. Je kan hier constructief mee aan de slag
- ✔ ...

Moeder-taal, Centrum voor Basiseducatie – IGS ISOM Middenkempem

Moeder-Taal is een aanbod Nederlands voor anderstalige jonge moeders die door de zorg voor hun jonge kinderen (-3 jaar) niet kunnen deelnemen aan het gewone aanbod Nederlands voor anderstaligen. De moeders volgen les samen met hun kindjes. Geleidelijk aan maken ze de overstap naar lessen in een apart lokaal binnen hetzelfde gebouw, terwijl vrijwilligers zorgen voor kinderoppas. Tijdens gezamenlijke sessies met de moeders en kinderen worden thema's uit moeder- en kindzorg besproken onder begeleiding van een vroedvrouw van Kind en Gezin. De vroedvrouw beantwoordt de vragen of verwijst door naar verdere gezondheidszorg indien nodig. Op deze manier leren zowel moeders als kinderen geleidelijk de overstap maken naar kinderopvang of de kleuterschool.

ORGANISEER UITWISSELINGEN TUSSEN PARTNERS

Bij transitiemomenten zijn vaak verschillende onderwijsactoren betrokken. Zorg daarom voor een goede overdracht aan informatie door regelmatig uitwisseling en overleg tussen de verschillende betrokken onderwijspartners te organiseren. Om te weten met wie je uitwisseling moet organiseren, maak je best een sociale kaart op. Vergeet hierbij de ouders niet.

Meer info op

<https://vbjk.be/nl>

<http://www.steunpuntdiversiteitenleren.be/>

<http://www.deschoolbrug.be/>

Ontwikkel een visie op omgaan met diversiteit

VOLG EEN VORMING 'OMGAAN MET DIVERSITEIT'

Door welke bril kijk jij? In deze vorming ontdek je op een praktijkgerichte manier hoe je omgaat met verschillende culturen binnen je eigen doelstellingen en verwachtingen. Een gerichte doorverwijzing naar een geschikte partner is ook mogelijk. Bijvoorbeeld: Hoe ga ik om met discriminerende uitspraken? Hoe realiseer ik draagvlak voor het realiseren van interculturalisering in mijn school of organisatie?

Meer info op <https://www.integratie-inburgering.be/vormingen>

ZET DIVERSITEIT OP DE AGENDA

Door 'diversiteit' als vast agendapunt op de agenda van de personeelsvergadering of de pedagogische studiedag te plaatsen, geef je aan dat dit thema evenveel aandacht verdient als alle andere zaken. Voor jouw team creëer je hiermee een ruimte om:

- uit te wisselen over cases en samen naar constructieve oplossingen te zoeken
- een handelingskader te ontwikkelen
- VTO-noden te detecteren
- een extern aanbod van nascholingen bespreekbaar te maken
- expertise op te bouwen
- ...

Je team raakt zo steeds meer vertrouwd met het thema. Je medewerkers krijgen handvaten en instrumenten aangereikt om met verschillen in een schoolse context om te gaan. Werk zo stapsgewijs aan de ontwikkeling van een gedragen visie die invloed heeft op de 'bril' en het handelen van jouw team.

TIP!

- Ondervind je weerstand? Dan wil je hoogstwaarschijnlijk een te grote stap voorwaarts zetten. Installeer met je team een constructieve dialoog, denk samen na over welke kleine stap iedereen wel haalbaar vindt. Werk op die manier een stappenplan uit dat je dichterbij het eindresultaat brengt. Meer info over oplossingsgericht coachen:
<https://www.schoolmakers.be/over-schoolmakers/materiaal/oplossingsgericht-coachen/>
- Visualiseer jouw schoolcultuur en houd de opgebouwde inzichten en kaders levend. Denk daarom aan producten die zichtbaar aanwezig zijn op school, bijvoorbeeld posters die je in verschillende lokalen kan ophangen.

Meer info:

Moeilijke thema's bespreken? Dit boek helpt je alvast om het af en toe door een andere bril te bekijken. Benhaddou, K. & Le Roi, E. (2018). Halal of niet (1ste ed.), Borgerhoff & Lamberigts
<https://khalidbenhaddou.be/>

MAAK EEN CIJFERANALYSE

Breng regelmatig bepaalde cijfers onder de aandacht en bekijk je school daarin als onderdeel van een breder weefsel. Op basis van deze gegevens kan je gefundeerde beleidskeuzes maken. De volgende elementen zouden voor jouw school interessant kunnen zijn:

- kinderarmoede cijfers
- kansarme gezinnen in jouw buurt
- instroom van het aantal nieuwkomers in jouw regio
- aantal gezinnen of kinderen met thuistaal niet-Nederlands
- cijfers rond herkomstlanden en gesproken talen
- ...

Vraag het Agentschap Integratie en Inburgering om advies en ondersteuning bij het opmaken van een omgevingsanalyse.

Meer info:

<https://www.integratie-inburgering.be/omgevingsanalyse-lokale-diversiteit>
<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloop-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>

10

Vraag advies en begeleiding

LAAT JE COACHEN OF BEGELEIDEN

Een externe begeleider kan jouw medewerkers verschillende leervormen aanbieden. Die zorgen ervoor dat er een diepgaander veranderproces verankerd kan worden. Hij of zij brengt kennis en expertise aan en stelt vragen die je team laten reflecteren over de eigen manier van werken, eigen perspectieven, ...

VRAAG ONDERSTEUNING AAN HET AGENTSCHAP INTEGRATIE EN INBURGERING

Je kan bij ons terecht voor vrijblijvend advies. Daarnaast bieden wij vormingen en workshops aan op maat van je school of organisatie.

Wil je nog een stapje verder gaan? Dan werken wij samen met medewerkers van jouw school of organisatie een traject op maat uit. In zo'n traject neem je via structurele acties drempels in je organisatie weg. Je stimuleert en ondersteunt je medewerkers en ontwikkelt hulpmiddelen die hen handvaten en kaders aanbieden omtrent diversiteits- en integratievraagstukken.

Een consultant integratie kan ook met jou bekijken welke mogelijkheden er bestaan om kennis- en expertisedeling mogelijk te maken. Dit kan gebeuren via reeds bestaande onderwijsplatformen en -overlegstructuren. Daarnaast is er steeds de mogelijkheid om zelf een lerend netwerk op te starten binnen een specifieke timing en doelstelling.

Tijdens een verkennend gesprek met een medewerker van het Agentschap maak je kennis met de ondersteuningsmogelijkheden. We starten met een beginanalyse van jouw school of organisatie. Op basis van de analyse ontwikkelt een werkgroep een visie en deze beslist welke acties nodig zijn. De werkgroep maakt hieromtrent ook verdere werkingsafspraken met de betrokken geledingen. De leden van de werkgroep staan in voor de communicatie en bewaken de uitrol van het traject binnen de organisatie.

De acties worden uitgevoerd, opgevolgd en verankerd in de dagelijkse werking van jouw school of organisatie.

BOUW AAN EEN NETWERK

Een breed en divers netwerk uitbouwen is essentieel om ervoor te zorgen dat je team blijft bijleren. Ga daarom opzoek naar partners buiten je schoolmuren. Je kan alvast te rade gaan binnen je eigen koepel. Samenwerking kan ook tussen scholen van verschillende koepels. Scholen in kleinere gemeenten hebben het vaak lastig om nauwe samenwerkingsverbanden op te zetten. Betrek daarom ook je lokaal bestuur. Bekijk samen welke mogelijkheden er zijn om intergemeentelijke samenwerkingen uit te rollen. Denk eens aan organisaties die niet sectoren onderwijs, gezondheid en welzijn behoren. Ook buurtwerkingen beschikken over heel wat nuttige know how rond cultuursensitief werken die je makkelijk in jouw onderwijspraktijk kan binnenbrengen.

Tip!

- Werk met het principe 'brede school'. Als school kan jij voor je buurt veel betekenen en omgekeerd. <http://www.bredeschool.org/>

Dankwoord

De netwerkmomenten werden georganiseerd in het kader van het project Wegwijzer. Dit is een initiatief van de Intergemeentelijke Samenwerking ISOM Middenkempen (Herentals, Vorselaar, Lille, Herenthout, Grobbendonk, Olen en Kasterlee). Het Agentschap Integratie en Inburgering bood ondersteuning.

We willen een aantal mensen bedanken die dit project mogelijk maakten. Projectmedewerker Charlotte Brosius van Wegwijzer voor de administratieve en logistieke ondersteuning. De scholen en organisaties die bijdroegen aan deze brochure. Vrije basisschool De Wegwijzer, Gemeentelijke Basisschool De Kleine Wijzer, Basisschool (W)onderwijs en het Rode Kruis (Herentals) voor het ter beschikking stellen van hun lokalen. En tot slot de gastsprekers die met veel enthousiasme hun expertise tijdens deze netwerkmomenten gedeeld hebben: Hannelore Lambrighs van OVSG i.s.m. KOOGO vzw, Taalexpert Öznur Karaca en Katrien Van Laere van VBJK.

AGENTSCHAP
INTEGRATIE &
INBURGERING

i.s.m.

AGENTSCHAP INTEGRATIE EN INBURGERING

REGIO ANTWERPEN

Brusselsepoortstaat 8

2800 Mechelen

T 015 28 18 30

antwerpen@integratie-inburgering.be

www.integratie-inburgering.be

Het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt het Vlaams integratiebeleid. In het Agentschap vind je alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal vertalen en tolken, en de Huizen van het Nederlands (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen, en het Huis van het Nederlands Brussel). Het Agentschap is een private stichting en werd in 2013 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap. Meer info vind je op www.integratie-inburgering.be.

AGENTSCHAP INTEGRATIE EN INBURGERING

Tour & Taxis – Koninklijk Pakhuis

Havenlaan 86C bus 212

1000 Brussel

T 02 205 00 50

www.integratie-inburgering.be